

PRIHODNJI BO NAJVEČJI ZBOR J. S. Z.

OSMI REDNI ZBOR J. S. Z. SE VRŠI
30.-31. MAJA IN 1. JUNIJA
PRIHODNJE LETO

Program bodočega zabora bo reorganizacija
našega pokreta za čim uspešnejše
prosvetno delo

Dvajsetletni jubilej J. S. Z., 25-letnica
"Proletarca" in slovenske sekcijs J. S. Z.

Redni zbor Jugoslovanske socialistične zveze se vrši vsaki dve leti. Prihodnji bo leta 1930. Eksekutiva je na svoji seji v petek 1. novembra določila, da se priene prihodnji zbor v petek 30. maja na praznik Spominskega dne, se nadaljuje v soboto 31. maja in se ga zaključi v nedeljo 1. junija. Ker je v petek praznik, bi večina delegatov izgubila samo en delavnik, zato je eksekutiva smatrala te dneve za najugodnejše. Ob onem bo s tem omogočeno udeležiti se zboru tudi tistim, ki odidejo koncem junija iz izletnik SNPJ. na obisk v stari kraj.

Dvajsetletnica J. S. Z.

Leta 1930 bo dvajset let, od kar je bila ustanovljena Jugoslovanska socialistična zveza kakor je sedaj konstituirana. Pred tem je delovala pet let slovenska sekcijs JSZ pod istim imenom, le da ji druge sekcijs niso pripadale. Slovenska sekcijs bo torej praznovala drugo leto 25-letnico od kar posluje kot centralizirana organizacija. Nedvomno bo prihodnji zbor JSZ organiziran v duhu tega jubileja in v znamenujučem preorjenju Jugoslovanske socialistične zveze.

Petindvajsetletnica "Proletarca".

J. S. Z. in njena slovenska sekcijs nista edini, ki praznujeta v našem delavskem gibanju svoje jubileje. Njano glasilo "Proletar", najstarejši jugoslovanski delavski list v tej deželi, bo druge leto obhajal svojo petindvajsetletnico, kar je za jugoslovenski list v tujezemstvu, posebno še za delavski list, pač vesel in tudi izreden dogodek.

Program prihodnjega zabora.

Eksekutiva je po vsestranski razpravi izdelala načrt, po katerem naj postanejo zbori naše federacije važnejši kakor so bili prejšnji. Namesto da bi imeli referate o mnogoterih problemih, kakor smo jih imeli v prošlosti, bo prihodnji zbor posvetil v glavnem razpravam in sklepjanju kako čim tesnejše in uspešnejše organizirati naše delavstvo za politično, prosvetno in gospodarsko delo. Tajanstvo Izobraževalne akcije J. S. Z. bo povabilo na pristop v to ustanovo vsa kulturna društva, ki so našemu delu naklonjena, in povabljena bodo, da pošljajo na zbor deležate, ki bodo imeli v vseh zadevah prosvetnega dela vse delegatske pravice, ravno tako v vsem delu Izobraževalne akcije ter sploh v vseh zadevah, ki so skupnega značaja. Enake pravice bodo imeli delegatje društvenih in drugih organizacij, ki pripadajo Izobraževalni akciji.

Važnost prosvetnega dela.

Naše gibanje v centraliziranem smislu bo dobilo velik zamah in bomo se koncentrirati na

200,000

glasov so dobili socialisti v New Yorku pri zadnjih županičnih volitvah. Podrobna poročila o volilnem izidu v raznih mestih bodo v prihodnji številki. Thomas dobil blizu dve sto tisoč glasov.

Napredok delavske šole v Brookwoodu.

V tem semestru ima delavska šola v Brookwoodu več dijakov kakor kedaj poprej v osmih letih svojega obstoja. Eksekutiva A. F. L. ji ni napravila škode s svojim apelom na unije, da naj ne podpirajo, pač pa je ustvarila zanimanje začelo. Za ta semester se je vpisalo 37 dijakov in dijakinj, ki prihajajo iz 15 držav Unije in Kanade. Brookwood je rezidenčna šola. Dijaki žive v

vorni parnik "Senator" v krajiji Grand Haven v Michiganu s parnikom "Marquette", ki se je dogodila v megli. 13 parniških delavcev je utonilo. Parneki, ki so potopili v prošlih tednih na Michiganskem jezeru, so:

Dne 9. septembra "Andaste" — 25 mrtvih.

Dne 23. oktobra tovornik "Milwaukee" 57 mrtvih.

Dne 29. oktobra tovornik "Wisconsin" 16 mrtvih.

Dne 31. oktobra tovornik "Senator" 13 mrtvih.

Poleg teh se je potopilo nekaj manjših ladij, ki so tudi zahtevala več človeških življenj.

Skoro vsi potniški parniki, in tudi skoro vsi trgovski, ki plujejo po Michiganskem jezeru, so starci dnevno do 40 let. Vsi v teh tednih potopljeni parniki so bili že zreli za med "staro šaro". Valedi tega imajo mirogi med mornarji označeno "staro škatljico", ker so ali slabo zgrajeni ali pa ohrabljenci v dolgotrajnem službi prometu. Za potopljeni parnike dobe lastniki zavarovalnino, s katero si lahko nabavijo nove ladje. Nobena zavarovalnica pa ne more vrniti zivljjenj budem, ki so bili zravnjeni proti.

Dne 31. oktobra se je potopil blizu Port Washingtona med Milwaukeejem in Sheboyngom

Špekulacijske orgije in "male ribe"

MILIJARDE V "NIČ"

Veleborzniki vselej dobe

Včasi so bile borzne špekulacije v tej deželi stvar bogatašev in srednjih slojev, sedaj pa so potopljeni vanje, tudi tisoči delavcev. Kupiš delnie, potem se dvignejo v cenah, pa imas profit! Nič ni treba delati zanj, kakor moraš če imas trgovino ali obrt. Enostavno naročiš, toliko in toliko teh in teh delnic, ti jih dobisi, in potem je treba samo že počakati, da "poskočijo" kvikuš, pa si nekaj "prav zlahka napravil."

A dogaja se, da delnice včasi z veliko naglico "poskočijo" z viška navzdol, in tedaj se stopi milijarde papirnega bogastva, milijone dolarjev, ki jih vlagajo v delnice male ribice, pa pozro povčini veliki somi. In tedaj čitate o samomora takaj, o samomoru tam, in koliko tisočev je izgubil v razpravi, katera namen bo, da se dobre boljše vezi, oziroma, da se ustvari boljše razumevanje za sodelovanje med kulturnimi društvami in upravnimi odbori slovenskih dvoran. Znano dejstvo namreč je, da se jih marsikje ne izkoristi toliko kakor bi bilo za napredek naselbine potrebno.

Poročila na zboru.

Eksekutiva je zaključila, da se za prihodnji zbor porazdeli poročalnice (referente) tako, da bo do zastopani vsi kraji, kjer imamo aktivne organizacije v Izobraževalni akciji in klube.

Cilj naše agitacije za prihodnji ali jubilejni zbor J. S. Z. je: pridobiti vse klube, da pošljemo delegate, ravno tako konference JSZ. Pridobiti vsa našemu delu naklonjenja prosvetna društva, da pristopijo v Izobraževalno akcijo in pošljajo deležate na zbor. Vplivati na podpornu društva v Izobraževalni akciji, da pošljemo na osmi redni zbor čimveč zastopnikov. Dobiti reprezentacije od strani slovenskih domov. Pridobiti čas na zboru čim bolj praktično in koristnosno.

Priredbe med zborom.

Eksekutiva je po vsestranski razpravi izdelala načrt, po katerem naj postanejo zbori naše federacije važnejši kakor so bili prejšnji. Namesto da bi imeli referate o mnogoterih problemih,

kakor smo jih imeli v prošlosti, bo prihodnji zbor posvetil v glavnem razpravam in sklepjanju kako čim tesnejše in uspešnejše organizirati naše delavstvo za politično, prosvetno in gospodarsko delo. Tajanstvo Izobraževalne akcije J. S. Z. bo povabilo na pristop v to ustanovo vsa kulturna društva, ki so našemu delu naklonjena, in povabljena bodo, da pošljajo na zbor deležate, ki bodo imeli v vseh zadevah prosvetnega dela vse delegatske pravice, ravno tako v vsem delu Izobraževalne akcije ter sploh v vseh zadevah, ki so skupnega značaja. Enake pravice bodo imeli delegatje društvenih in drugih organizacij, ki pripadajo Izobraževalni akciji.

Kje se bo vršil zbor?

To je včasih vprašanje, kajti (Nadaljevanje na 4. strani.)

WALL STREET V NEW YORKU je prostor, kamor se steka mnogo bogastva. Tu je ena največjih svetovnih borz. Na sliki vidite mnogo, kakršne so se drenjale pred borzo v zadnji "paniki" v tednu dne 28. oktobra in preje. Milijarde dolarjev je bilo "izgubljenih".

POTOPI PARNIKOV NA MICHIGANSKEM JEZERU

Skoro vse ladje, ki plujejo po Michiganskem jezeru, so stare od 20 do 40 let

Velika izguba življenj radi lakomnosti po profitu

Septembra t. l. se je blizu mesta Grand Haven v Michiganu potopil parnik "Marquette", ki se je dogodila v meglji. 13 parniških delavcev je utonilo. Parneki, ki so potopili v prošlih tednih na Michiganskem jezeru, so:

Dne 9. septembra "Andaste" — 25 mrtvih.

Dne 23. oktobra tovornik "Milwaukee" 57 mrtvih.

Dne 29. oktobra tovornik "Wisconsin" 16 mrtvih.

Dne 31. oktobra tovornik "Senator" 13 mrtvih.

Poleg teh se je potopilo nekaj manjših ladij, ki so tudi zahtevala več človeških življenj.

Skoro vsi potniški parniki, in tudi skoro vsi trgovski, ki plujejo po Michiganskem jezeru, so starci dnevno do 40 let. Vsi v teh tednih potopljeni parniki so bili že zreli za med "staro šaro". Valedi tega imajo mirogi med mornarji označeno "staro škatljico", ker so ali slabo zgrajeni ali pa ohrabljenci v dolgotrajnem službi prometu. Za potopljeni parnike dobe lastniki zavarovalnino, s katero si lahko nabavijo nove ladje. Nobena zavarovalnica pa ne more vrniti zivljjenj budem, ki so bili zravnjeni proti.

Dne 31. oktobra se je potopil blizu Port Washingtona med Milwaukeejem in Sheboyngom

BREZPOSELNOST V ARGENTINI

Slovenci zelo prizadeti

"Slovenski tehnik", ki izhaja v Buenos Airesu, poroča, da je v Argentini zelo veliko naših rojakov vrženih v tragično brezposelnost. "Mnogi žive v brezdelju ter pomanjkanju in v revščini propadajo duševno in telesno," piše omenjeni list v izdaji z dne 5. oktobra. Nadalje pravi:

"Čeravno je gospodarski položaj Argentine trenutno precej neugoden, se razmeroma vseeno precej dela in je lahko bilo po našem mnenju delave, kot so Slovenci, vse zapošljeni. Vsled tega ne smemo pripisovati brezposelnosti mnogih rojakov zgolj neugodnim gospodarskim prilikam, pač pa precej tudi njihovim praktičnim nesposobnostim, pretirani obzirnost, neodločnosti in bojnostenosti."

Zelo graja pisanje, ki je, kakor trdi "S. T.", zelo razpoložil med argentinskim Slovencem. Ena njihovih hib je tudi ta, da se skoraj vsi koncentrirajo v Buenos Airesu, kjer je brezposelnost najobčutnejša, namesto da bi si iskali zaslужka v notranjosti dežele.

"S. T." uči rojake, naj bodo smeli in drzni, naj se vržejo v borbo za obstanek na način, ki je last Amerikane, kajti "boj za denar ... je tu tako inteziven, in brutalen, da ljudje nimajo niti časa misliti na svojega bližnjega." List zaključuje, da v tej borbi imajo: živostenca 12 poslancev; slovaški klerikalci, 18 poslancev; madjarski krščanski socialisti 9; nemški agrarci 16; Poljaki in Židje 4; nemški narodni demokrati 7; nemški krščanski socialisti 16, in nemški narodni socialisti 8 poslancev. Ostale mandate so dobile druge male skupine.

Klerikalna ljudska stranka je dobila 623.000 glasov in izvolila 25 poslancev, šest manj kot pri volitvah L. 1925. Narodni demokrati so dobili 15 poslancev, agrarci pa so dobili 46 poslancev in so najjača stranka v parlamentu. Dobili so enega poslancev več kot so jih imeli prej. Volitev se je udeležilo 19 strank ali 12 manj kot leta 1925. Druge stranke imajo: živostenca 12 poslancev; slovaški klerikalci, 18 poslancev; madjarski krščanski socialisti 9; nemški agrarci 16; Poljaki in Židje 4; nemški narodni demokrati 7; nemški krščanski socialisti 16, in nemški narodni socialisti 8 poslancev. Ostale mandate so dobile druge male skupine.

Značilnost teh volitev je, da beležita edin znaten napredok češkega in nemškega socialistične stranke, ki sta stranki izrazitega, dolončnega programa in akcije.

Ako bi bilo komunistom za konstruktivno delo, bi bila bodiča vlada na Češkem socialistična in bi se opirala v zbornicu na večino delavskih strank. Tako pa bo zoper potrebnih vladu koalicije.

Scalin načeljuje novi delavski vladi v Australiji

Kakov v Angliji, je pri zadnjih volitvah v australijski parlament zmaga delavške stranke. Vlada po konservativne stranke je moralna po porazu odstopiti in novo je sestavil James H. Sculin, ki je premier in ministr industrije.

ČEMU NASPROTOVANJA

"PROLETAREC" ima nasprotnike, kar je umetno. Toda med nasprotniki in nasprotniki je razlika. Če bi bili tisti, ki so najbolj razboriti nasprotniki tega lista, njegovi prijatelji, bi mu ne bilo v čast. V čast pa mu je, da ga so vprašajo, ker je to dokaz, da je "Proletarec" list poštenja. Dokler bo imel najbolj strupene protivnike med koristovci, bo v pravem in res list ljudskih interesov. To je "PROLETAREC" bil in ostane.

Glasovi iz našega Gibanja

Zapisnik Illinoiske-wisconsinske Konference J. S. Z.

ZAPISNIK

VIII. zborovanje klubov in društev izobraževalne akcije J. S. Z. 4. konferenčnega okrožja 29. septembra 1929 v Waukeganu, Ill.

Zborovanje otvoril sodr. John Suppachick, tajnik konferenčnega okrožja ob 9. dopoldne.

Za predsednika soglasno izvoljen John Olip, za zapisnikarja Peter Bernik.

Nazvočni zastopniki: Klubi J. S. Z.: Stev. 1 Chicago, Ill: John Olip, Charles Pogorelec, Louis Beniger; štev. 37 Milwaukee, Wis. Joe Kainz; štev. 45 Waukegan, Ill., Martin Judnich, R. Skala; štev. 138 West Allis, Wis., Anton Demšar; štev. 235 Sheboygan, Wis., Anton Simone; — Društva izobraževalne akcije J. S. Z.: Stev. 1 SNPJ, Chicago, Ill., Peter Bernik; štev. 14 SNPJ, Waukegan, Ill., John Mahnich; štev. 16 Milwaukee, Wis., Lovrene Perko; štev. 86 SNPJ, Chicago, Ill., Louis Meseec; štev. 102 SNPJ, Chicago, Mary Kovach; štev. 104 SNPJ, West Allis, Wis., Joe Radelj st.; štev. 119 SNPJ, Waukegan, Ill., Frances Velkovrh, Helen Jereb; štev. 192 SNPJ, Milwaukee, Wis., Mary Shuler; štev. 559 SNPJ, Chicago, Ill., John Kopach; štev. 568 SNPJ, Waukegan, Ill., John Kovach; štev. 634 Sheboygan, Wis., John Resnick Jr. Društva J. S. P. Z. Sloga: Stev. 1 Milwaukee, Wis., Victor Petek; štev. 3 West Allis, Wis., Anton Demšar. Slov. nar. čitalnice v Waukeganu, Ill., Ana Mahnich; Izobraževalni in dramski odsek Slov. nar. doma v Waukeganu, Ill., Frank Pierce, Anton Tursch.

Sodr. predsednik poroča, da je 28. avgusta umrl sodr. Jože Zavertnik, pionir socialističnega gibanja med jugoslovanskimi delavci v Ameriki. Ob ustanovitvi Proletarca je bil njegov urednik in pozneje vsa leta njegov sotrudnik in istotako Ameriškega družinskega koledarja. Bil je več let član izvrševalnega odbora J. S. Z. S tem uvodom pozove na vsoče, da v znak sožalja vstanejo.

V smislu sklepa zadnjega zborovanja poveri predsednik preglej knjig konferenčnega tajnika sodr. Martin Judnich, Joe Radlju in Joe Kainzu.

Zapisnik 7. zborovanja sprejet kot čitan: predlog Joe Radlja, da se izreče zapisnikarici, ker je uredila zapisnik tako popolno, zaupno, sprejet soglasno.

Tajnik prečita pismo sodr. Frank Novaka, organizatorja konferenčnega okrožja, v katerem se oprošča odsotnosti; soglasno sprejet predlog, da se ga oprosti.

Soglasno sklenjeno, da je razprava o poročilih zastopnikov pričetki "Razno", in priporoča se, da naj poročajo le oni zastopniki, ki imajo kako važno stvar.

John Olip, zastopnik kluba št. 1, predložil nato referat o Izobraževalni akciji JSZ. (Priobčen je separatno na 2. strani te številke.)

Soglasno sprejet je predlog sodr. Mahnica, da se referat sodr. Olipa vzame na znanje, in prične razprava, katere se udeleže vsi navzoči zastopniki in zastopnice. Sodr. Olip priporoča, da bi Izobraževalna akcija pomagala tudi finančno onim društvenim Izobr. akcijam, ki si želijo ustanoviti svojo knjižnico, in sicer, da bi ta društva dobila knjige, ki ne je navadna prodajna cena. — Sodr. Charles Pogorelec, tajnik Izobr. akcije pojasni, da

finančna sredstva Izobr. akcije ne dopuščajo pomagati pri ustanavljanju društvenih knjižnic v tolikšnem obsegu, kakor priporoča s. Olip, izvaja pa se to v smislu njegovega priporočila že sedaj, ker daje knjigarna Proletarska društva, ki so člani Izobr. akcije, večji popust pri naročenih knjigah kot pa drugim kupcem. V splošnem pa knjigarna Proletarska prodaja knjige le s tolikim pribitkom, da se krije poslovni stroški knjigarne. — Sodr. Mahnich priporoča, da naj se najprej pomaga izboljšati že ustanovljene knjižnice; razvije naj se najzavahnejša agitacija v društvih, da naj se člani bolj zanimajo za čitalnice ter si izposojajo knjige iz knjižnice, kjer so že ustanovljene. Priporočljivo bi bilo, da bi se ustanovila nekaka centrala že ustanovljenih knjižnic v tem okrožju, da naj te biblioteke medsebojno izmenjajo knjige; gotovo je, da ima katera knjižnica knjige, katere so rojaki v določni naseljni prečitali, dočim jih drugje še niso čitali; sedaj imamo knjižnice v Chicago, Waukeganu, Milwaukeeju, Sheboyganu, in ne vidi potrebe ustanavljati novih knjižnic v tem okrožju, ker s tem bi ne pripomogli k splošnemu napredku. V razpravo posežejo še ostali zastopniki nakar je sprejet predlog sodr. Olipa, da konferenčni tajnik pozove v najkrajšem času zastopnike kužnje v tem okrožju na skupen sestanek, na katerem naj napravijo enoten načrt za izboljšanje knjižnic in za agitacijo med Slovenci da se bi bodo zanimali za čitalnice knjig; zastopniki knjižnice edinosno drugev ali klubov, ki imajo knjižnice, naj o tem nameravam se stanku naročajo na sejah svojih organizacij. Konferenca knjižničarjev naj bo v Waukeganu.

Sodr. Mahnich priporoča, da naj tajnik Izobr. akcije razpošlje literaturo na društva in klube zasedno z apelom za pristop k Izobr. akciji, ker na ta način bi dobili marsikako društvo, ki se pozneje ne pridruži: ravno tako naj se razpošlje letna poročila Izobr. akcije začenja z apelom. — Sodr. Pogorelec pojasni, da se je to vr. (Nadaljevanje na 3. strani.)

Pogumni sovjetski letaleci so bili ob prilici obiska v Detroitu tudi gosti Henry Forda. Sorejati so bili navdušeni. Buržazna žasoris je ta dogodek omenila le mimogrede, brez komentaria.

Pogumni sovjetski letaleci so bili ob prilici obiska v Detroitu tudi gosti Henry Forda. Sorejati so bili navdušeni. Buržazna žasoris je ta dogodek omenila le mimogrede, brez komentaria.

Delavske razmere v Detroitu

so pod ničlo. Avtomobilske tovarne odslavljajo delavee. Tisoč

jih tava sem in tja brez cilja,

kajti dela ni. Zločini se množe—

oba županska kandidata trdita,

dosta mesto očistila — a o de-

lavskih problemih previdno molčita.

Slovenska naselbina "napreduje" tudi v verskem oziru. Oddelej se bodo namreč maše vršile tudi na zapadni strani. Veliko uspeha ne bo. Sicer pa "Bene dixisti", vsak po svojem okusu, kakor pravi Dolef.

Te dneve je tvoril v naselbini zelo kočljivo vprašanje mošt. Celo se bo povzročil rabuk. Vsled mošta se zanemarjajo kulturne in druge aktivnosti. Živimo pa v materialistični dobi.

Priredb bo na zapadni strani mnogo, toda dobrih zelo malo. Dosedaj so izmed slednjih aranžirane samo tri, namreč koncert pevskoga in dramskega društva "Bled" 24. novembra, nadalje Tone Selškarjeva drama "Kamnolom", ki jo vprizori klub št. 115 JSZ. Govornika bo sta Frank Zaitz, urednik "Proletarca", ki bo govoril v slovenskem, in Donald J. Lotrich, podpredsednik SNPJ, ki bo govoril v angleškem jeziku.

Na tej priredbi bo vprizorjena Upton Sinclairjeva satira "The Second Story Man". Imeli bomo tudi deklamacije in petje, kot že omjenjeno. Po programu sledi plešna zabava. Kdor si hoče novčedati obzorje in se ob enem še zabavati v priateljski družbi, naj ne pozabi priti v nedeljo na priredbo. Vstopnina je 50c za moške in 25c za ženske.

Charles Pogorelec, tajnik J. S. Z. poroča, da je letošnje leto opaziti med slovenskim delavstvom v Ameriki veliko večje zanimanje za socialistični pokret kot prejšnja leta; ustanavljajo se novi klub, prejšnji, ki so bili že razpuščeni, se obnavljajo. Delavee so spoznali, da je edina pot k izboljšanju razmer delavske politične stranke. Tudi med delaveji drugih narodnosti dobiva socialistično gibanje večji zamah, kar je posebno opažati v sedanji kampanji za organizatorični fond socialistične stranke; v tej kampanji je med tuježičnimi federalnimi igračami naša prva. Prepričan sem, da bo soc. stranka kot celotna v doglednem času prišla na ono stopnjo, kot je bila pred vojno. in da bo postala kmalu stranka, s katero bodo morali nasprotniki računati. — Kot zveza sama, ravno tako moramo zabeležiti tudi uspeh z zveznim glasilom Proletarca. Število naročnikov se množi, dohodki se večajo posebno od oglaševanja: povprečno je sedaj za \$100 več oglaševanja mesečno kot prejšnje leto. Koncem leta bo list brez dolga. Z angleško stranko smo napravili velik napredok, ker se je pričelo zanimanje zanj tudi med mladino. Doobili smo že precej rohvalnih nesem od tirojene mladine naših rojaku, ki se izražajo zelo neboljše vstise. G. Banovec želim mnogo uspeha.

Banovčev koncert v Detroitu je bil v vseh ozirih velik uspeh. Dvorana je bila natrpana občinstva. Banovčev poseduje srednje močan izredno čist tenor. Pevsko tehnično-brezhibno obvladuje. V interpretaciji in čustvenem izražanju je mojster. Odlikuje se v opernih ariah. Ono iz opere "Rigoletto" je moral ponoviti. Avdijenci je posebno ugajala narodna "Pod okencem pridrem". Aplavz je bil tolikšen, da je moral tudi to ponoviti. V tej pessmi smo videli, da je on izborni igralec. Do večjega učinka je nedvomno pripomogla tudi okusna scenerija. Iz Detroitu je odnesel najboljše vstise. G. Banovec želim mnogo uspeha.

Frank Česen.

Z AGITACIJE V CHICAGU.

Chicago, Ill. — Misliš sem nehati s temi poročili, ker se mi zdi prostor v listu predragocen, pa sem izprevidel, da naročniki te vrste dospirejo obdrabljajo in da jim tudi ugajajo. Mnogi podajajo vsakovrstne komentarje, ali kritike, ali povedo kakšen dogodek, v katerem vprašuje, če se bi tu moglo dobiti posojilo. Omenja se, da ga bodo zavarovali tako, da bo popolnom varno. Žele, da ga vzdruži v blizini Jalovčeve pralnice priporočam, da jo patro-nizirajo, ker izvršuje delo zelo dobro in po zmerskih cehah.

Pravil sem mu tudi o Produktivni zadrugari-mizarjev na Glineah pri Ljubljani. Ta zadruga ima velika naročila, nima pa zadostnega kapitala za povečanje delavnic in nabavo modernih strojev.

Ker Jalovec mnogo mizarjev v Ljubljani pozna, s katerimi je delal, in ker je ta zadruga varna, sem mu priporocil, da bi ji poskrbel ameriško posojilo proti zadostni garanciji, toda za idejo se ni vnel. Nas pač deli morje in meje. Od predsednika zadruge Viktorja Zoreta sem dobil pismo, v katerem vprašuje, če se bi tu moglo dobiti posojilo. Omenja, da ga bodo zavarovali tako, da bo popolnom varno. Žele, da ga vzdruži v blizini Jalovčeve pralnice priporočam, da jo patro-nizirajo, ker izvršuje delo zelo dobro in po zmerskih cehah.

V takem mestu prideš v dotiku z različnimi ljudmi različnih poklicev, z reveži in sem pa tam tudi s kakšnim bogatinom. Nekateri rojaki so namreč le dosegli priljivo mero prosperitet, in da si se ne spadajo med milijonarje, imajo nekateri vendar preeej veliko imovino. Dobe se, ki imajo

drag avto, in ko ga ogleda, ti pojasnijo, da jih imajo več, ta je družinski, sinov pa imajo vsak svojega. Nekaj pa je tudi revnih, da bi še bicekija ne zmogli.

Med drugimi sem obiskal Louis Jalovec, s katerim sva si dobra znanca še izza časov, ko sva bila v starri domovini. Še danes mu je od takrat v dobrem spominni mezdno gibanje med mizarji. Zlasti se rad spominja splošne zidariske stavke v Ljubljani. Šla sva pred 28 leti okrog s kolesi v ljubljanski okolici in nabirala živila za stavkujoče zidarse. Kmetje so se odzvali v toliki meri, da so s svojimi vozovi pripeljali živila v Ljubljano v prostore stavkarjev pri Šiken na Križanskem trgu, ki ga je imela tedaj žandarmetija vedno zastraženega.

Louis Jalovec v Argu, ki je po poklicu mizar, se je pečal že z raznimi obrtnimi. Imel je delavnico, kjer je vlijal cementne bloke, bil hotelier, pozneje pa je v Argu otvoril grocerijo in mesnico. Sedaj obratuje tudi dobro idočno naralnico (laundry) na Archer Ave. in vogal 61. ulice.

Dasi je naročnik "Proletarca" že dolgo, se je posebno njegova sonnega upiral obnoviti, toda sprječil me je prijazno, me pogostil in tako je čas mineval v prijetnem razgovoru. Naročnino je seveda obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v SNPJ, in bil je aktiven somišljnik našega gibanja: dasi v letih, je še vedno krepak in energičen. V kritiki ne priznavač in pove, kar misli, da je naročnino obnovil.

V Berwyn sem se oglasil pri našem staremu tovariju Marton Potokarju, ki je naročnik lista od začetka. Martin je "old timer", ki se je pred leti veliko udejstvoval posebno v

ŠTIRJE VEČJI PARNIKI SE POTOPILI V MICHIGANSKEM JEZERU

V istek mesec dni so se na Michiganskem jezru potopili štirje večji parni, in nad sto ljudi je utonilo. Na sliki je parnik "Wisconsin", ki se je potopil v noči 28. oktobra na svoji vožnji iz Milwaukeeja v Chicago. (Več podatkov je v poročilu na prvi strani.)

DOPISI

O DELAVSKIH RAZMERAH, KONFERENCI J. S. Z. IN DRUGEM.

Piney Fork, O. — O naselbini sami nimam nič zanimivega poročati, ker je majhna in nima vsočajnih aktivnosti kakor so v načadi v velikih krajih.

Tukajšnje delavskie razmere so slične drugim v tem okrožju. V Piney Forku sta dva premogovnika. Eden ne obratuje že od aprila 1927, ko se je začela zadnja neuspešna stavka premogarjev. Drugi premogovnik pa obratuje s polno paro vsak dan. Zaslužek v njemu je odvisen od prostora, in pa seveda tudi od kakovosti delave.

Izkoriščanja kajpada ni tukaj nič manj kakor drugod. Pravzaprav je neznenodno. Današnji gnili sistem tepe posebno delavce v nekaterih strokah in obratih in v tem premogarji nismo izjema. To mučno stanje je posledica kapitalistične uredbe. V slovenskem slovarju ni dovolj grde besede, s katere bi se jo moglo pravilno in po zasluženju označiti.

Kajpada, delave imajo orožje — moč organizacije, samo ako se bi ga zadostno poslušali! Krivice se nam gode, ker smo organizirani nezadostno, da bi jih odpriavili in si izboljšali položaj. Delave, pridružiti se socialistični stranki, bodo aktiven in v se potrafi, da dobiči v organizacijo tudi svoje tovariše.

Ni moj namen spuščati se pre globoko v to razglabljanje, ker je za tak posel mnogo sposobnejših, a ne skodi, če pride katera resnična in ostra tudi izpod pesne preprostega delave.

Kadar se bo delavsko ljudstvo zavedalo svojih pravic in pa mena politične ter strokovne organizacije, bo tudi doseglo, da bo delo plačano pošteno in v zadostni meri.

Naj cilj je, doseči pravico in boljše življenske razmere. V ta namen moramo izrabiti vsako priliko za vzpodobujanje delavskih mase ustrem in s tiskano besedo. Samo po sebi se razume, da je delavski list najboljši agitator, toda biti mora resnično delavski. Eden teh je vsekakor "Proletarec". Delavski listi se morajo navadno boriti s finančnimi težkočami, ker niso dovolj razširjeni in nimajo zadostni oglasov, da bi se izplačevali.

Deveta redna konferenca JSZ za vzhodni Ohio in West. Virginijo, ki se je vrnila 27. oktobra na Blaine, se je spomnila našega glasila, zavedajoč se, da potrebuje sodelovanja in gmotne pomoči. Podpisane je pooblastila, da vpraša po seji za prispevke v podporo "Proletarecu", kar je storil. Dasi število prisotnih ni bilo veliko in so tudi v teh krajih vsele prošla stavke še vedno gmočno zelo izčrpani, so dali po svojih močeh, da nisem pričakoval kraljškega odziva. V imenu "Proletareca" se za prispevano vsto \$9.10 iskreno zahvaljuje.

Prijatelji lista, izrabite tudi drugod vsake prilike, da dobiti novega naročnika ali kak prispevki listu v podporo.

Na konferenci so bile razprave zelo stvarne in upam, da bodo nači zaključki rodili sad, po katerem hrenemimo.

Jos. Snay, novi tajnik vzhodno-ohijske konference, je govoril o agitaciji za "Proletareca" in je nam podal rezultat svojega dela v številkah. Navedel je, koliko novih naročnikov je dobil od prejšnje konference do te, in priznati se mora Snayu, da se more s tolikšnim številom dobljenih naročnin ponataki le malokateri agitator.

Na delu konference bo poročal zapisnik. Potekala je v zadovoljstvu vseh navzočih, potem pa je sledila prosta zabava, ki je nam res nudila neprisiljeno razvedrillo. Igral je Frank Matko in deloma Joe Strajner.

Na tem mestu se v imenu na konferenci prisotnih članov klanja št. 95 sodrugom in sodržnjam na Blaine zahvalim za njihovo prijateljsko postrežbo in vladnost.

Upam, da se bomo na prihodnji (deseti) konferenci Izobraževalne akcije JSZ zbrali vse tisti, ki smo bili skupaj v Blaine in poleg teh še mnogo drugih.

Domov gred z zborovanja smo ustavili pri dobroznamenem rojaku Frank Primožiču, kjer sem se tudi poslužil pravice, ki mi je dala konference in ne brez uspeha. Prispeval je 71c.

Frank Zavrnik.

ZA SHEBOYGAN, WIS.

Vsem tistim, ki si izposojujejo, ali si misljijo izposoditi knjige iz knjižnice kluba JSZ, naznamjam, da se knjižnica nahaja sedaj v prostorih sod. J. Spedala, 1217 So. St. St.

Rojaki v Sheboyganu, sezite po knjigah in si razširite svoje znanje.

Knjige se posojujejo ob nedeljah od 10. do 12. ure.

A. D., tajnik.

LEPO USPELA PRIREDBA SRBSKIH SODRUGOV.

Chicago, Ill. — V nedeljo 3. novembra se je vrnila v prostorih organizacije št. 20 JSZ na Clybourn Ave. domaća zabava deščega tamburaškega zboru "Budučnost", ki pripada omenjenemu klubu.

Program je voddil Peter Kokotovich. Angleški nagovor na mladino je imel John Rak, član kluba št. 1 in aktiven med mladino. Glasbene komade je izvajal omenjeni tamburaški zbor in solo nastopih njegovi posamezni član.

Igra enodejanka "Nesrečni Peter" je povzročila mnogo smeha. Vloge so imele tu rojene srbske deklete in fantje.

Na Zahvalni dan se vrili v istih prostorih banket v prid zboru. Vstopnina je \$1.50.

Poročevalci.

ZALOSTNA SLIKA IZ PREMOGARKE "KEMPE".

Cuddy, Pa. — Dne 22. oktobra je tukaj v rovu National Mining kompanije smrtno ponesrečil neki Litvinec. Dokler je bila unija priznana, je rov, kadar se je prijetila smrtna nesreča, za tisti dan ustavil obrat, sedaj pa so ubitega rudarja odnesli ven, dragi pa so delali naprej.

Cuddy, Pa. — Dne 22. oktobra je tukaj v rovu National Mining kompanije smrtno ponesrečil neki Litvinec. Dokler je bila unija priznana, je rov, kadar se je prijetila smrtna nesreča, za tisti dan ustavil obrat, sedaj pa so ubitega rudarja odnesli ven, dragi pa so delali naprej.

Pokojnik zapušča ženo in pet nedoraslih otrok; vdova je ne le brez sredstev, nego tudi zadolžena. Družina je sedaj brez roditelja in ker ne bo zaslužka, tudi kreditna ne bo. Take tragedije se med delavci dostikrat dogajajo.

Moža ubije, sredstev ne zapusti, otroke vzame kak verski ali pa javni zavod, vdova pa se mora odigrati od njih in se podati za delom v tovarno ali kamorkoli.

Ko so vprašali župnika, da bi dal pokojniku cerkev pogreb, je to odklonil, češ, da ni hodil v cerkev živ, pa mu tudi mrtvemu ni treba. Odrekel mu je tudi pokop na katoliškem pokopališču.

Iz tega bi izgledalo, da je bil pokojnik svobodomiselnega mladjevja, ali pa ni mogel dati vsled revščine ničesar za cerkev in ga radi tega ni bilo med cerkevnimi prispevatevji.

A. Schaffer.

NAŠI ZASTOPNIKI

Johnstown, Pa. iff okolico bo v kratkem obiskal na svoji agitaciji za "Proletarca" s. Joseph Snay iz Bridgeporta, O. Po vzhodnem in zapadnem delu Penne boste na agitaciji s. Anton Jankovich iz Cleveland in Andrew Sprogar iz Elizabeth, N. J.

Sodruže in somišljene prosimo, da nudijo našim zastopnikom kar največ mogče sodelovanja pri agitaciji za lis, kakor tudi za naš pokret v splošnem.

SODRUGOM IN SOMIŠLJENI-KOM V DETROITU.

Redne seje kluba št. 114 JSZ se bodo v bodoče obdržavale vsako četrto nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne na 116 Six Mile Rd.

Prihodnja seja bo v nedeljo 24. nov.

Apeliramo na vse naše somišljene in simpatičarje, da se nam pridružijo ter postanejo aktivni člani našega kluba in socialistične stranke. Pripeljite na naše seje tudi svoje prijatelje.

Tajnik.

LISTU V PODPORO

XXI. IZKAZ

Piney Fork, O.: Po \$1. Julia Kbler, Mary Pier, Frank Zavrnik in Nace Zlemburger; po 50c Jos. Strajnar, John Karkula in Joseph Šumer; po 25c A. M. Bradley, Tony Kravcanja Louis Andronja, Frank Ronko, Frančiška Pier, Frank Očka, Joseph Snay, Dom. Bradic, Frank Mihelič, Louis Gorem, Margaret Zavrnik, Nick Smrdel, Alibna Kravanja, Nejmenovan, Frank Primožič in Mary Primožič; Frank Možina 21c; Frank Matko 10c; skupaj \$9.81 (postali Frank Zavrnik).

Program je voddil Peter Kokotovich. Angleški nagovor na mladino je imel John Rak, član kluba št. 1 in aktiven med mladino. Glasbene komade je izvajal omenjeni tamburaški zbor in solo nastopih njegovi posamezni član.

Igra enodejanka "Nesrečni Peter" je povzročila mnogo smeha. Vloge so imele tu rojene srbske deklete in fantje.

Na Zahvalni dan se vrili v istih prostorih banket v prid zboru. Vstopnina je \$1.50.

Poročevalci.

ZALOSTNA SLIKA IZ PREMOGARKE "KEMPE".

Cuddy, Pa. — Dne 22. oktobra je tukaj v rovu National Mining kompanije smrtno ponesrečil neki Litvinec. Dokler je bila unija priznana, je rov, kadar se je prijetila smrtna nesreča, za tisti dan ustavil obrat, sedaj pa so ubitega rudarja odnesli ven, dragi pa so delali naprej.

Cuddy, Pa. — Dne 22. oktobra je tukaj v rovu National Mining kompanije smrtno ponesrečil neki Litvinec. Dokler je bila unija priznana, je rov, kadar se je prijetila smrtna nesreča, za tisti dan ustavil obrat, sedaj pa so ubitega rudarja odnesli ven, dragi pa so delali naprej.

Zapisnik illinoiske-wisconsinske konference JSZ.

(Nadaljevanje z 2. strani.) Hvalno opisuje podrobno razmere v naselbini. Dobe se rojaki, ki se izpozabijo tako daleč, da denunciраjo druge, nko so aktivni v delavskem gibaju; ta naselbina je bila pred 15 leti za 100% boljša kot danes.

Louis Meseec, zastopnik društva št. 86 SNPJ poroča, da je pri društvu že veliko članov, ki sploh vedo, ali pa nočno vedeti, kaj je pravzaprav Izobr. akcija, in da je danes tukaj največ radi tege, da bo lahko poročal na seji, kaj je ta ustanova.

Sodr. Joe Krainz poroča, da je klub št. 37 aktiven na vseh poljih, kolikor je pač mogoče; na dramatskem polju vrši delo skupno s soci. pevskim zborom Naprej; v kolikor pa se tiče na političnem polju, mora sedaj vršiti vse delo sam, ker je takozvan "5th ward branch" (angleški klub 5. volilnega okraja) "zaspal".

Francis Velkovrh, zastopnica društva št. 119 SNPJ poroča, da je društvo že veliko članov, da je društvo vse dobro, ali pa nočno vedeti, kaj je pravzaprav Izobr. akcija, in da je edina te vrste literarne vrednosti in pravi ponos Jugoslovanske socialistične zveze, oziroma zavednost delavstva v Ameriki. In ves ta napredek, katerega boležimo letos nas mora že bolj vzpodobiti k delu, katerega vršimo.

To delo naj bo odgovornim, ki so že leta in leta pravzaprav, da je naša zveza mrtva in list uničen; mrtvi so pa le naši nasprotviki, uničeni njih listi, katerih so imeli lepo število, naša zveza je pa vedno bolj živa in list vedno močnejši.

Sodr. Joe Radelj izjavlja, da ga zelo veseli slišati tako dobro počilo sodr. Pogorelec; raduje se, da Proletarec dobiva vedno večji zamah, kajti to mu je v veliko zadoščanje za ves trud, katerega je imel v agitaciji za spremembu oblike. Kot je deloval dosedaj, bo tudi v naprej.

Sodr. Petek pripravlja, da naj se kmalu aranžira predavanje v Milwaukee in West Allisu. Soglasno sklenjeno, da naj se klub

naš opisuje podrobno razmere v naselbini. Dobe se rojaki, ki se izpozabijo tako daleč, da denunciраjo druge, nko so aktivni v delavskem gibaju; ta naselbina je bila pred 15 leti za 100% boljša kot danes.

Zaključek zborovanja ob eni uru popoldne —

John Glip, predsednik.

John Suppančick, tajnik.

Peter Bernik, zapisnik.

John Metelko, O. D.

Pričemo oči in določimo očala.

6417 St. Clair Ave.,

CLEVELAND, O.

Pristojajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

"The Milwaukee Leader"

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročina: \$6 na leto, \$3 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 528 Juneau Ave.

MILWAUKEE, WIS.

FRANK MIVŠEK

Coal, Coke and Wood.—Gravel.

WAUKEGAN, ILL. Phone 2726

ROYAL BAKERY

SLOVENSKA-UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik.

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze.

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado, za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address:

PROLETAREC
3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone Rockwell 2864.

Fall zatrjuje nedolžnost

Bivši notranji tajnik v Hardingovem kabinetu Albert B. Fall je bil po dolgem odlašanju in zavlačevanju spoznan krivim prejemanju velikih podkupnin in obsojen na leto zapora in \$100,000 globe. Oddajal je zvezna oljna polja skor začnji multimilijonarjem Dohenyu in Sinclairju, ki sta mu v povračilo "posodila" slednji kak pol-drug sto tisoč dolarjev. Sinclair pa nekaj dolarjev in tisočakov več. Pet let se že vleče in zavlačuje ta zadeva, in po petih letih so uredili vso sodno ceremonijo zelo dramatično ter pripeljali Falla v sodno dvorano v vozičku, reporterji pa so apelirali, glejte, kako mučijo starega, bolnega moža!

Eni porotniki so jokali, prosekutor bi bil rad, da bi Fall radi bolezni obravnavo odložil, ampak zagovorniki so si mislili, sedaj je čas, ko bodo simpatije porotnikov in javnega mnenja na Fallovi strani.

Krvda pa je preočitna, graft preveč očiven, da se bi moglo reči: Ni krv. Porota ga je morala spoznati krivim in ob enem je priporočila sodniku, naj bo milosten . . .

Fall seveda ni edini krivec, toda pri oddajnju olnjih rezervacij je bil on glavni pečat. Ko ga je porota spoznala krivim, je zastrmel, njegov priatelj Doheny pa je klel sodnika.

Fall je bil kaznovan, dasi je obsodba le na papirju. V praksi težko da bo kdaj izvršena. Pravica v takih slučajih je tako počasna. Ako zmakne kak bančni klerk stotak ali dva, je naglo pred sodnikom in obsojen. Če se delavec v čem pregrabi, ne čakajo pet let, nego gre takoj v zapori in ima velike težkoče, predno mu dovolijo položiti varčino, da čaka obravnave zunaj ječe, toda čakati mu ni treba dolgo. Uzmanjena afera, v katero je zaplenil bivši notranji tajnik, je lahko še tako koruptna, toda dokler bo imel prijatelje med multimilijonarji, se mu ni treba batiti, da bi postopali z njim kakor s kakim stavkarjem ali pa s tatičem, ki je izmaknil v mesnici kračo.

Terorističen odvetnik

Iz Puebla nam poročajo o človeku, ki si poskuša napraviti eksistenco kakor pač more, toda ne z delom v jeklarni. Vse, kar je v življenju podvzel, je propadel. Lahkoverne rojake je pripravil ob vse, kar so mu zaupali. V organizaciji, katere je skoval, je prišlo ali mrtvilo, ali pa so se ga morale otrestiti. Ustanavljal je slovenske domove, liste, zveze — vse le na zakotnih seankih in na papirju. Isto skuša v Pueblu.

Tu in tam kdo podvomi v njegove sposobnosti in odkritost njegovih motivov. "Kredit" in respekt si ustvarja z grožnjami, da bo vsakega tožil, ki ga bo "obrekoval". On je kajpada "odvetnik" in delavci nimajo radi opravka z njimi, posebno ne v kraju kakor je Pueblo.

Zvonko Novak ne bo tožil nikogar. Groženje ne bo izvajal, ker jih nima čemu. Ljudje pa naj bodo oprezni. Prišel je tja, ker je odigral že v New Yorku, Clevelandu, Chicago, Milwaukeeju, Jolietu, Calumetu, Pittsburghu in povsod kjer je bil. Tudi v Pueblo bo odigral na enak način. Ako se rojaki hočejo učiti iz izkušenj drugih, ne bodo nasedli njegovim pustolovskim manevrom.

Napačni "delavski" listi

V Ameriki imenujejo izdajatelji svoje liste kaj radi delavske, pa mislijo, da je s tem opravljena vsaka neumnost, ki tiči v nji. "Za delava mora biti list "domać", priprast, ne pa "učen" in visok" — to je njihova filozofija. In menda se niti ne spomnijo, kako žalijo s tem ravno delavstvo. Kajti to, kar imenujejo domače in priprast, je v resnicu le pisava brez jedra, brez misli in brez navajanja na mišljeno. Delavci imajo lahko pomankanje znanja; zato pa vendar niso tako neumni, da bi jih bilo treba krimiti s samimi neumnostmi. Če je njihovo znanje pomankljivo, česar večinoma niso sami kriji, ima ravno časopisno nalogu, da jim pomaga do boljšega znanja. Utrjevati nevednost s praznimi čencami je zločin nad narodom.

OZNOSTI.

Po Bogdanovu M. K.

(Konec.)

Zato demokratizacija znanosti ne zadostuje delavskemu razredu. Veča sicer kulturo njegovih posameznih članov, ali ne množica, nudi znanost kot bojno sredstvo posameznih, ali ne kot bojno sredstvo razreda. Kaj je torej potrebno? Oglejmo si način in pomen razširjenja gospodarstva in zgodovinske teorije marksizma, t. j. znanosti, ki je že izpremenjena s proletarskega stališča in je razširjena med množicami. Proletarci jo sprejemajo z navdušenjem in globokim čustvom. Ali pa je zanj sredstvo za osebni napredek? Ali vidi v marksizmu sredstvo, da se dvigne nad delavski razred? Ne, zmisel proleterske znanosti je popolnoma drug. Njena metoda je razredno metoda. Obstoji v tem, da motri človeštvo s pozicije proletarijata z njegovimi lastnimi očmi t. j. na podlagi izkušenj njegovega kolektivnega dela. Znanost, ki raste s stališčem delavskega razreda, je zbrana delovna izkušnja človeštva, sredstvo za organiziranje dela, sredstvo za organiziranje socialnega boja in za sestavo oblasti — ne osebe, ampak skupnosti.

Samo socializacija znanosti more znanost ukeniniti v delavski množici, samo socializacija bo dala proletarijatu možnost, da si prilazi znanosti. Ali osvojiti si jo mora v popolnem obsegu, v vseh njenih panogah. Zakaj vse znanosti urejajo organizacijo svetovne produkcije in naloga delavskega razreda je, da znanstveno organizira celokupno svetovno produkcijo?

H koncu še nekaj o delavskih univerzah. (V vseh državah, kjer je delavsko socialistično gibanje močno, imajo delavske univerze. Tako imajo socialisti na Dunaju t. zv. "delavsko visoko šolo" (Arbeiter-Hochschule), ki jo vodi sodrug Josef Luitpold Stern, znani publicist in pesnik, imajo jo v Nemčiji, v Franciji, Angliji in v Rusiji.)

Svojo nalogu — osvojiti znanost, t. j. izpremeniti jo zase in razširiti med množico, — mora proletarijat izvesti s svojo znanstveno-propagandistično razredno organizacijo, delavsko univerzo. Beseda "univerza" ni pomenjala prvotno tega, kar se danes navadno označuje s to besedo, ampak celokupnost, sistem med seboj zvezanih tudič in znanstvenih institucij. V podobnem mislu govorimo o delavski univerzi.

Tvoriti mora sistem prosvetnih kulturnih institucij, ki so orientirane po enem središču, ki združuje znanstvene sile in jih oblikuje, kakor delajo današnje univerze in akademije. Kot predstopnja temu središču morajo služiti splošno znanstveni kurzi z višjimi in nižjimi učnimi načrti. Delavška univerza mora prezgogojno odgovarjati splošnemu načinu in duhu proletarske organizacije, to se pravi, da mora temeljiti na tovariskem skupnem delu učiteljev in učencev. Današnji odnosi se odgovarjajo temu, zakaj danes je učitelj ali profesor nedotakljiva avtoriteta. Tudi v delavskem miljeju lahko prenehajo tovariski odnosi, če nastopi večja neenakost znanja in izkušenj; potem lahko nastane duševna podvraženost, slepo verovanje, ki ovira kritiko in ustvarjanje. Vsa prosvetna proletarska organizacija mora biti tudi šola proletarskih odnosi, kjer potreben vodstvo izkušenih ne zatrjuje, da je učencev in jih niti očividno niti prikrito ne zasušuje.

Pod temi pogoji bo skupno delo preveval kolективni duh, ki ustvarja nazor delavskega razreda; in znanost, njene poime in metode ne bodo izpremenili samo napori naprednih teoretičnikov, ampak mnogo bolj splošna, sama sebe urejujoč aktivnost vseh udeležencev, pri katerih je nemogoče razlikovati, kaj pripada enemu, kaj drugemu.

Tako bo iz kolektivnega življenja delavške univerze nastala prava delavska enciklopedija. V najpopolnejši obliki in najkrajšem pojmovanju bo obsegala temeljno vsoto za delavca potrebnega znanja, s katerim jasno spoznavata svojo vlogo in svoje mesto v naravi in družbi, da gre zavedno in nemotenno po svoji razredni poti.

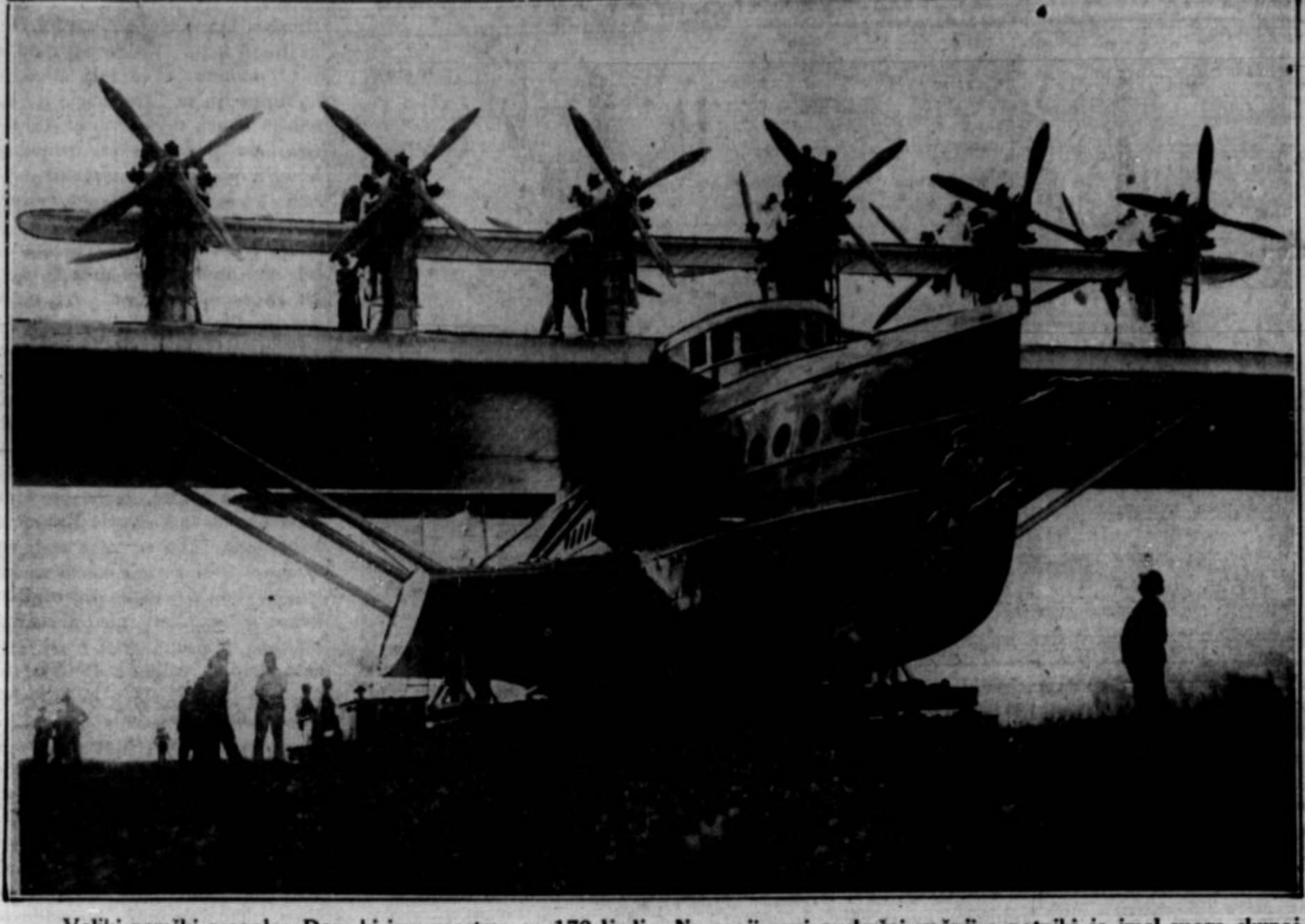
Fevdalna družba je ustvarila svojo enciklopedijo, ki stoji na verski podlagi, meščanstvo je pred veliko francosko revolucijo ustanovilo svojo svetovno enciklopedijo. Proletariat, razred, ki mora oblikovati življenje v še mnogo večjem obsegu, ne more izhajati brez svoje lastne enciklopedije. Služila mu bo kot mogočno sredstvo lastne duševne organizacije, kot mogočno oružje v njegovem boju in mu pomagala, da bo izvršil svojo svetovno nalogu —

AFORIZEM.

"Družba, ki gospodari, je hudo osleparila umetnika. Vzgojila ga je tako, da je spoznal najvišjo kulturo, da je torej željan in vreden vseh njenih darov; hkrati pa ga je zalučila med najnižji, iz zemlje izruvani, brezvomni proletariat; umetnik je proti v meščanski suknji. Vse delo je dandanašnji strogo in zmirom strožji organizirano: vsak delavec: uradnik, čevljar in cestni pomenač, je enakograzen ud organizirane družbe. Umetnost stoji izven organizacije, izven džubbe; umetnost je svobodna in vsled te svobode brezpravna. Tudi fabriški suženj je potreben in v teoriji enakopravni del družbe, ki mu reže vsakdanji črni kruh, zato da s pridom sužnji. Umetnik niti suženj ni; onkraj plota stoji na cesti, ki je pogranica, brezpravni je, pa če ima na ramu vrečo cekinov. — 'Ná, pomenač, moje pero, ti pa mi daj svojo metlo, da bom enkrat v življenju veselo zaživil'!"

(Ivan Cankar, "Bela kriantema.")

VELIKAN MED AVIJONI, KIIMA PROSTORA ZA 170 LJUDI

Veliki nemški aeroplán Dox, ki ima prostora za 170 ljudi. Na svoji prvi poskušni vožnji s potniki je imel vsega skupaj 169 oseb. Njegova povprečna hitrica je bila 106 milij na uro. Vsled svoje velike teže ne bo mogel delati poletov ali se ustavljati na suhem nego samo v vodi.

PISMO IZ MEGLE

Veno Venomer

Ljubljana, 15. oktobra 1929.

"komunistično propagando" kaže vedno v takih primerih. A znano je, da sta Sedej in Štukelj prekinila vse vezi s komunisti pred petimi leti, Mile Klopčič pa se nikoli ni pečal s politično-strankarskim delom, ker je prezaslonen z literarnim delom. Kaj konkretnega proti "aretiranjem pa sploh niso imeli.

Pravijo, da je v Beogradu še hujša megla kot v Ljubljani . . .

In Ljubljana je v teh megljenih dneh dobila svoj nov spomenik. To je spomenik Iliriji in "velikega osvojencev slovenskega naroda". Napoleon. Letos v oktobru je poteklo 120 let od ustanovitve kraljestva Ilirije, pa so ob tej priloki postavili spomenik na Valvazorjevem trgu. Načrt za spomenik je napravil arhitekt Plečnik, ter je prizma, visoka 14 metrov iz hvarškega belega marmora, ki ga krasita dve maski (Slovenske in Napoleona) in napis. V spomeniku so vzdali tudi prah neznanega francoskega vojaka, ki je v borbi z avstrijsko vojsko padel nekje pri Črnčeh. Napis vojaku, ki se je boril "za slavo svojega cesarja in padel za našo svobodo", je sestavil Oton Župančič . . .

In prej kot slej stoji kot zid." Lepo, kaj ne? Zlasti za sedanji čas.

Megla, vam pravim, prekleta gosta megla v Ljubljani in v glavah.

Rajsi ne pišem več, sicer se je pregrešim in zakolnem. Bolje, da končam.

Ustanavljal so tudi šole, to je njihov sklep. Če pa se jim dores. Taktika je pač taktika, laj voli, da korakajo pred križem, to so Francozi znali. Niso zastonj "velik narod" kot pravijo. In kako je slovenski kmet mislil o francoskih vojskah, ki so plenile po deželi, to nam priča zgodovina in nam pričajo narodne drame kot so Finžgarjeva "Naša kri" itd. Francoski vojaki niso bili nič kaj prijubljeni. Saj so bili vendar osvojencev teh pokrajini. In osvojencev je ponavadi v slovenskih kmečkih puntih, tako imamo v tem spomeniku "grb neznanega junaka francoske armade", ki je osvojila naše pokrajine . . .

Proslava sama pa je zadobila tudi tisti značaj, kakršen je bil dočen. Navdušeno so govorili, pripenjali so odlikovanja, sodelovala je vojska, zastopniki francoske vojske in pesnik Gris je militaristično zapel:

"Le vprašajte naš bajonet, kako se je zaril nekajkrat v roj krvavih čet, da pot mrlški je rosil sovražne vojske cvet.

A četa naša malo ni treptala —

in prej kot slej stoji kot zid."

Lepo, kaj ne? Zlasti za sedanji čas.

Megla, vam pravim, prekleta gosta megla v Ljubljani in v glavah.

Rajsi ne pišem več, sicer se je pregrešim in zakolnem. Bolje, da končam.

Zanimivo bo v tem primeru primerjati našo in češkoslovaško judikaturo ter prakso, ker velja tudi v Češkoslovaški v tem oziru še isti § 303 avstrijskega kazenskega zakonika."

PRIHODNJI BO NAJVEČJI ZBOR J. S. Z.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Od tega odvisi, na katero naselbino pade naloga pričeti s pripravami. Za sedež prihodnjega zboru so bile na problem zboru nominirane naselbine Detroit, Waukegan in Chicago. Za enega teh mest se mora članstvo izreči na splošnem glasovanju štiri meseca pred zborom. Glasovanje se torek prve meseca januarja.

Važnost zborov J. S. Z.

Zbori JSZ so toliko važni, kolikor jim damo važnosti mi. Eksekutiva bo storila svoje, da bo prihodnji zbor ne samo eden največji in najkonstruktivnejši v zgodovini JSZ, nego da bo to tuji zbor, ki bo značil prejerenje in reorganizacijo našega gibanja na čimširši podlagi. In prav to je, da bodo za ta cilj delovali vsi klubki, vsa naša kulturna društva in vsi aktivni posamezniki, ki se udejstvujejo med našim ljudstvom v naprednem smislu.

Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje. Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje.

Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje.

Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje.

Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje.

Bo prihodnji zbor vse bolj konstruktivno in vplivno na našo gibanje.

Bo prihod

HANS KIRCHSTEIGER:

Pod spovednim pečatom

(Roman, poslovenil E. K.)

(Nadaljevanje.)

"Ali se še spominjate, kako je bilo, ko sem imel na zemljevidu poiskati Bordo, pa ga nisem našel. In ko ste mi pokazali mesto na karti, sem vskliknil: 'Saj to ni Bordo, saj to je Borda.'"

"Seveda, seveda se spominjam. Torej si res Hercog. Pojd takoj z menoj v refektorij. Seveda nimam časa, a za te si ga moram vzeti. Važno pot imam. V trgu imajo čevljarija, ki je edini protestant v fari. Imel sem ga že tako daleč, da bi bil postal prihodnjo nedeljo katoličan. Ali včeraj pride naenkrat k meni, pa mi pravi, da ne bo nič iz tega in da odpade tudi njegova katolička žena k protestantizmu. Kaj taka! Taka nesreča! Kriv je tega le časopis. Pravi namreč, da je čital v gostilni nekaj, kar ga je zopet pahnilo od naše vere. Ravnokar sem hotel iti k njemu po tisti prokleti list. Da, da, to ničvredno časopisje napravil mnogo naše sreče v božji cerkvi. Ali pojdi sedaj z menoj."

Oba sta šla po dolgem hodniku, na česar stehnah so visele velike slike, predstavljajoče mnogoštene čudeže, ki jih je bil storil še pred kratkim za svetnika razglašeni utemeljitelj tega krasnega samostana. Pogled na vse te svete podobe je napolnil Hercogovo srce z upanjem in z vero. Pobožni menihi, pred vsemi gospod prelat, so žrtvovali mnogo tisoč krov, da so dosegli v Rimu razglasitev svojega utemeljitelja za svetnika. Tisti duh ljubezni, ki je povzročil, da je storil ustanovitelj samostana take čudeže usmiljenja nad reweži, jih navdahne, da sprejmo tudi njega v bratovski ljubezni.

Kako lahko in prosti se je dihalo v tem hodniku? Že sedaj se je čutil tukaj tako domačega, kakor da je našel že davno tu domovino miru in ljubezni. Pravi mož miru in ljubezni je tudi stari pater Oto. Kakor mlajšega sobrata ga je peljal skozi vrt v refektorij.

Tukaj se je zdel Hercog sam sebi čisto majhen. Svetla mramorna dvorana, za dva nadstropja višave, okrašena s skulpturami in slikami, je sprejemala skozi dolgo vrsto oken, ki so bila višja od cerkevnih polno luči. Raz sijajni mramor je tekla svetloba v široki strugi na gladka mozaikova tla. Samo krožniki na belih prtih so razodevali, da je to navadna samostanska jedilnica, sice se jo moralno smatrati za paradno dvorano cesarja, ki vlada v njej nad delom sveta.

Povsem neprisiljeno, v prijazni zabavi, so posedali menihi po končani večernici. Rdečelični služabniki so prinesli mrzle kuretnine in divjadične na mizo in v velikih širokih vrčih so nosili pivo iz glasovite samostanske pivovarne. Samo nekaterim starim gospodom je bilo ljubše samostansko vino, katero so si točili iz fino brušenih steklenic v kozarce.

Pater Oto je peljal svojega ljubega gosta k stranski mizi in marljiv služabnik je postavil kmalu poln vrč penastega piva ter ploščo s kruhom in z mrzlo pečenko pred njo. Hercog je odgovoril na vprašanje prijaznega patra, ali ima rajši vino ali pivo, da sta mu jed in pijača protinska stvar.

Kmalu sta bila oba duhovnika, eden v črni obleki svetega Benedikta, drugi v obnošeni hlapčevi suknji, tako poglobljena v pogovor, da sta oba pozabila na jed in pijačo.

Končno je našel Hercog pravega duhovnika, kateremu je smel odpreti svoje izmučeno srce. Česar ni mogla izsiliti najokrujuješčo škofova strogošč, bi se bilo malone zgodilo pred sočutnim prijateljem. Toda pravočasno je prekinil Hercog, sicer bi bil povedal več, nego dovoli spovedni preeklop. Mnogo sta si moralna pripovedovati, kajti svetli solični žarki so romali medtem od ene svetniške podobe do druge ter so padali kakor namenoma na zlate črke napisa na orhovi podlagi.

Na zlati rek, ki ga je kazal Bog iz nebes s svetlimi prsti, je pokazal sedaj tudi stari menih. "Le ostani pri nas, dokler hočeš; glej to je eno najsvetnejših pravil ustanovitelja našega reda, svetega Benedikta. Ravn s to zapovedijo smo dosegli nebeško pravico povsod, kamor smo le prišli." In z bleščenimi očmi, v katerih je odseval sveti redovniški duh, je gledal Hercoga, ki je polglasno čital rek: "Hospitem sicut Christum accipiat."

"Ti si nam pravi, od Boga poslan hospes ter najdeš v naši prave sinove svetega Benedikta."

Krepak stisk roke, da so župnika zaboleli od škofa onečašeni prsti, je potrdil te besede.

Sedaj sta prišla še dva druga meniha radovedno k malim bratovškim družbam. Pater Oto jima je na kratko povedal zgodovino trpljenja svojega nekdanjega gojenca. Tudi ona sta mu ljubeznivo podala roki ter sta bila vesela, da ponudi bogati samostan rewežu zavetišče. Samo eden je zdihnil:

"Ako bi le ne bilo tega prokletega državnega zpora."

"Državni zbor?" je misli Hercog v čudu; "kaj pa ima državni zbor opraviti z ubogim župnikom?"

"Odkar sedi gospod prelat v državnem zboru in je tam ustanovil celo lastno politično stranko, centrum petih mož, ni več tak, kakršen je bil. Gospod ministriški predsednik mu je več nego sveti Benedikt."

"Kaj ne bi bila za naš samostan posebna čast, ako bi postal naš prelat minister za hodočastje?"

"Čast že, seveda dvomljiva, ampak korist gojenca dajeva."

"Kaj? Korist ne? Tedaj bi bili vendar rečeni davek za verski zaklad, ki naj ga vzame vrag."

"Tem globokejši bi bil potem padec, ako pride v Avstriji druga vlada. Tedaj ne pride samo ministrski predsednik, temveč tudi red, česar član je minister."

"Prav zato moramo pač gledati, da dobimo vladno moč v roke in da ostanemo gospodarji v deželi."

"In pri tem izgubimo ljubezen ljudstva in akcijudstvo ne voli več po naši zapovedi, tedaj—"

"Ne govori, ne govori o ljudstvu. Dokler ostanemo mi, verni otroci cerkve, zvesti svoji dolžnosti kot voditelji ljudstva, je ljudstvo z nam-

"Gotovo, dokler smo mu zvesti voditelji v nebesa. Ako pa opazi, da je državni zbor naše zemeljsko nebo, da zamenjavamo politiko in vero, bo zlomljena naša moč nad ubogim, zapestjanim ljudstvom."

"To se ne zgodi nikoli, ako sledimo gospodu prelatu. Politike se ne more ločiti od vere. Kdor sledi našo politiko, služi tudi veri; sovražnik naše politike je tudi sovražnik cerkve."

"Ali naš sveti Benedikt nam ni predpisal v svojih pravilih ničesar o politiki; in on je vendar velik svetnik."

"Ne govori mi o takih rečeh. Ako bi bil danes na svetu, tudi ne bi mogel postati svetnik, ako ne bi volil gospoda prelata v državnem zboru."

"Torej je vajenc več nego mojster."

Hercog se ni vmešaval v manjši preprič. Glad in žeja sta se oglašala s svojimi pravicami. Ravnokar se je napil piva iz vrča ter je krekpo vgrinil v beli samostanski kruh, ko se je približal s plesočimi kotaki in s ameličnimi licem vitez mož. Zlati križ na svetli veržici je povedal grizočemu župniku, da je to gospod prelat in državnozborski poslanec. Z veselim smehom je gledal menihe in ubogega gosta, z lahkimi kroški hitec proti svojemu sedežu. Dva komornika, eden s pečeno mrzlo raco, drugi s steklenico črnega vina, sta prišla iz kuhinje ter sta hitela pred njim.

Hercog je takoj vstal s sedeža ter se je poklonil svojemu nekdajnemu učencu. Ali nerodno je bilo, da ni mogel govoriti. Usta so mu bila polna samostanskega kruha, ki je pregloboko zgrizel vanj. Tlačil je in požiral, a ni mogel pogolniti grizičega, kakor da mu ni bil privozen.

Ko je prelat opazil, da se mu bliža tuji ubogi gost, se je ameličaj ustavljal in malo da se ni nepristojno glasno nasmejal, ko je opazil njegovo zadrgo. Zaradi njegovega večnega veselega ameličaja so mu reki povod med duhovništvom: "Smejoči prelat" in to ime je popolnoma zaslužil. Takemu prelatu se je lahko smejal napram ubogemu župniku z dežele!

V tem je pater Oto predstavil prelatu svojega starega prijatelja z besedami: "Obema nama dober znanc."

Dvomljivo se ameličaj je gledal mladi prelat na svojega starega sobrata. Človek v tako slabi sukni vendar ne more biti njegov znanc. Medtem je Hercog pogolniti suhi kruh ter je postal gospod prelat roko, katero je ta prijazna stresel. Tako čuden neznan znanc je za šalo in sale so bili prelat vedno všeč.

"Župnik Hercog iz Gospojne," je nadaljeval dobri pater Oto. "Saj ste ga poznali, ko ste bili še čisto majhen dijaček."

A sedaj je izginil prijazni ameličaj s prelatova obrazja.

"Zlorčni župnik Hercog si Ti — ste vi, ki ga je vrgel škof svečano iz cerkve, kar je bilo že pred tremi dnevi čitati v Ljudskem Glasniku?"

Prelatove oči so se povečale, doble so strogi izraz in bile so končno skoraj tako velike, kakor okroglo steklo njegovih načinkov v debelom zlatem obrobu. Ali Hercog je vrnil ta hudi, ustrašeni pogled mirno s svojimi vlažnimi odkritičnimi očmi. Hotel je govoriti, a prelat

in žal se bilo prelat vedno všeč.

"Župnik Hercog iz Gospojne," je nadaljeval dobri pater Oto. "Saj ste ga poznali, ko ste bili še čisto majhen dijaček."

A sedaj je izginil prijazni ameličaj s prelatova obrazja.

"Zlorčni župnik Hercog si Ti — ste vi, ki ga je vrgel škof svečano iz cerkve, kar je bilo že pred tremi dnevi čitati v Ljudskem Glasniku?"

Prelatove oči so se povečale, doble so strogi izraz in bile so končno skoraj tako velike, kakor okroglo steklo njegovih načinkov v debelom zlatem obrobu. Ali Hercog je vrnil ta hudi, ustrašeni pogled mirno s svojimi vlažnimi odkritičnimi očmi. Hotel je govoriti, a prelat

in žal se bilo prelat vedno všeč.

"In ti — vi se držnete vdreti v mojo sveto hajo? Lahko si mislim! Ker sem sprejet od tvoje rodbine nekoč nekoliko dobro, naj te — naj vas sedaj vzdružem. Ali zaračunil si se. Samostanski kruh je sveta cerkev last in ne sme se ga metati pred ljudi, ki jih je preklesla cerkev. Sicer pa vam nisem ničesar več dolžan. Kar ste me nekaj storili dobrega sem s svojo sveto moštvo že davno stotero poplačal."

Ze je hotel Hercog pasti na kolena pred strogi možem in prositi milosti. Ali opustil je nepotrebno ponižanje. Ce je bil siromak, je bil vendar mož. Samo malo besed je izpregovoril tresoč.

"Prečastiti, gre se za mojo dušo!"

"Be be — kaj mi je mar twoja duša. Odgovorem sem da duše svojih sobratov; tem pa izkazem dobroto skozi jih obvarujem nevarnosti, da jih ne kazi takoj slab duhovnik, kakršen si ti."

Cesar ni storil Hercog, je storil sedaj stari pater. "Polekali je pred mladim prelatom in v imenu svetega Benedikta je prosil usmiljenja s svojega starega prijatelja. Tudi drugi menihi, ki je prej obžaloval, da je izgubil prelat v državnem zboru duha svetega Benedikta, je zdržal svojo prošnjo s sobrato.

Ali očetovsko blago jima je ukazal prelat, naj molčita.

"Naš starodavni samostan uživa preveč zlasti, da bi ga smela omazečevati oseba, pred katero je pljunil sam škof. Za takega človeka ne smemo zavreči niti kočka kruha. Vi pa, sramoteč cerkve," je zarežal nad župnikom, "ne onečaščate več mojega Božjega posvečenega doma s svojo navzočnostjo, da vas ne zapodim, kakor vas je zapodil škof."

Cudno, kakšna moč je še živila v starem župnikovem telesu. Ponosno se je zravnal in resno je dejal:

"Prosil sem te za rečitev moje uboge duše. Odrekel si mi io. Bog bo nekoč našin sodnik. Proti tvoji volji sem zaužil v tvoji hiši kočka kruha. Tukaj ti ga plačam. Ker mi odrekaš duševno miločino miru, ne potrebujem niti tvoje telene miločine."

(Dalej prihodnjic.)

Upravna razdelitev Jugoslavije**Konvencija illinoiskih stavbinskih društev**

Poroča Joseph Steblay.

Konvencija Illinoiske lige stavbinskih in posojilnih društev se je vrnila 8.—10. oktobra v hotelu Leland v Springfieldu. Udeležilo se jo je 419 delegatov in 109 gostov. Po narodnosti je bilo 193 Amerikancev, 137 Poljakov, 65 Čehov itd. Slovenska delegacija bila podpisana, ki je zastopal Jugoslovanski stav. in pos. društvo, ter Mr. Frank Grill, ki je zastopal stav. in pos. društvo "Slovenski dom".

Banovine so naslednje: 1. dravska, Ljubljana, 1.040.000 prebivalcev, 15.936 kv. km; 2. savska, Zagreb, 2.320.000 prebivalcev, 36.897 kv. km; 3. vrbaška, Banjaluka, 850.000 prebivalcev, 20.558 kv. km; 4. primorska, Split, 800.000 prebivalcev, 19.417 kv. km; 5. drinska, Sarajevo, 1.400.000 prebivalcev, 29.279 kv. km; 6. zetska, Cetinje, 740.000 prebivalcev, 32.322 kv. km; 7. dunavska, Novi Sad, 2.100.000 prebivalcev, 28.160 kv. km; 8. moravska, Niš, 1.200.000 prebivalcev, 29.721 kv. km in 9. yardarska, Skoplje, 1.405.000 prebivalcev, 39.566 kv. km.

Na konvenciji so bila podana poročila o težkem pionirskem delu, ko so se začela v tej državi pred pol stoletjem razvijati stavbinska in posojilna društva, ter o velikih doseženih uspehih. Kasnar pri vsaki akciji, ki je tudi od začetka vse polno načrtovanih sprostnikov ter sovražne propagande, ki je prihajala največ od bankirjev.

Postanek Illinois lige.

Prvi pionirji, ki so se odločili premagati vse težave v prizadetih zgraditih močne delavške društve, predvsem v zgraditvi ameličnih lobbyizmom. Seveda se ne drenačajo vse med poslance. Vidilni lobbyisti imajo velike urade in potrebitno pisarniško osebo za razpolaganje propagandističnih cirkularjev, za dopisovanje listom in za zbiranje podatkov. S temi tvorovi po trditvi omenjene partizije armada lobbyizma v zveznem glavnem mestu pet tisoč oseb.

domove in s tem delajo za pozidno ljudskega blagostanja."

Novi odbor.

V odbor Illinois lige so bili izvoljeni: Niel Lykke, predsednik; Frank J. Petru, prvi podpredsednik, oba iz Chicago. Drugi podpredsednik je F. O. Schindler, tretji A. J. Wladarski, in četrти Rilen McConache. Za tajnika je bil izvoljen W. B. Whitlock in za blagajnika O. W. Walcup.

Prihodnja konvencija bo v Freeportu, Ill.

V Washingtonu je okrog 5000 lobbyistov

Pastor dr. Jason Noble Pierce

je izračunal, da je v Washingtonu pred očetom razstava 5000 oseb, ki se pečajo z lobbyizmom.

Seveda se ne drenačajo vse med poslance. Vidilni lobbyisti imajo velike urade in potrebitno pisarniško osebo za razpolaganje propagandističnih cirkularjev, za dopisovanje listom in za zbiranje pod

AGITATORJI NA DELU

Naročni na Proletarca so poslali:
 Anton Vičič, Chicago, Ill. 17
 Peter Zmeržnik, Mohrland, Utah 4
 Martin Krasovetz, Senior, Pa. ... 3
 Joseph Pillich, Mulberry, Kans. 2
 Joseph Robich, Yukon, Pa. 2
 John Terčelj, Strabane, Pa. 2
 Mary Fradel, Latrobe, Pa. 2
 Jacob Rupnik, Sheboygan, Wis. 2
 K. Erznožnik, Red Lodge, Mont. 2
 Frank Žerovec, Kenosha, Wis. ... 1

Frank Rataic, Forest City, Pa. ... 1
 Frank Zajic, Chicago, Ill. 1
 Jacob Rosic, Milwaukee, Wis. 1
 Joseph Sedmak, Conneaut, Ohio 1
 Rose Jereb, Rock Spring, Wyo. 1
 Joseph Čebular, Vandling, Pa. ... 1
 Anton Šular, Arma, Kans. ... 1
 John Vitez, Detroj, Mich. 1
 Max F. Rohli, So. San Francisco, California. 1
 Skupaj 46
 Prejšnji izraz 56

Naročajte knjige iz knjigarnice "Proletarca".

Račun razpečanih znamk J.S.Z.

	za mesec avgust, 1929						
Država in mesto	Redne znamke	Dualne znamke	Izj. str. letne prispevki	Mesečni J. S. Z.	Kovn. fond	Skupaj	
ILLINOIS:							
Virden	4	—	—	\$ 1.20	\$.40	\$ 1.60	
La Salle	8	4	—	3.80	1.20	5.00	
Chicago, 20	11	12	—	7.50	2.50	10.00	
Springfield	3	2	5	1.60	.50	2.10	
Waukegan	32	10	—	13.10	4.20	17.30	
KANSAS:							
Arma	6	2	—	2.50	.80	3.30	
MICHIGAN:							
Detroit, št. 114	30	—	—	9.00	3.00	12.00	
Detroit, št. 115	40	2	—	12.70	4.20	16.90	
OHIO:							
Glencoe	4	4	—	2.60	.80	3.40	
Cleveland	20	10	10	9.50	3.00	12.50	
Barberton	—	20	—	7.00	2.00	9.00	
Bridgeport	8	2	—	3.10	1.00	4.10	
Piney Fork	5	—	—	1.50	.50	2.00	
Collinwood	10	—	—	3.00	1.00	4.00	
PENNA:							
Hermine	14	1	—	4.55	1.50	6.05	
Forest City	6	6	—	3.90	1.20	5.10	
Latrobe	1	5	—	2.05	.60	2.65	
Conemaugh	20	—	10	6.00	2.00	8.00	
M. at L.	4	—	—	1.20	.40	1.60	
WISCONSIN:							
West Allis	10	20	—	10.00	3.00	13.00	
WYOMING:							
Sublet	3	1	—	5	1.25	.50	
Skupaj	239	101	5	25	\$107.05	\$34.30	
Znamk na roki 1. avg.	695	171	954	54			
Razpečanih tekem meseca	239	101	5	25			
Na roki 31. avg. 1929	456	70	949	29			

za mesec Sept. 1929.

	Rednih	Dual.	Izjem.	Letnih
ILLINOIS:				
La Salle	12	5	—	\$ 5.35
Springfield	2	2	5	1.30
Virden	4	—	—	1.20
Chicago No. 20.	14	10	—	7.70
Chicago No. 224	9	6	—	4.80
Chicago No. 1	100	—	—	30.00
M. at L.	—	6	—	2.10
INDIANA:				
Clinton	4	3	—	2.25
MICHIGAN:				
Detroit No. 114	30	—	—	9.00
Detroit No. 115	20	—	—	6.00
OHIO:				
Cleveland	40	—	—	12.00
Girard	36	8	—	13.60
Bridgeport	6	—	—	1.80
Piney Fork	5	3	—	2.55
Collinwood	10	5	—	4.75
PENNSYLVANIA:				
Hermine	13	1	—	4.25
Burgettstown	4	4	—	2.60
Sygan	9	—	—	2.70
Forest City	6	5	—	3.55
Conemaugh	20	10	—	9.50
Latrobe	1	5	—	2.05
M. at L.	12	—	1	3.60
Moon Run	12	—	—	3.60
Pittsburgh	3	2	—	1.60
WISCONSIN:				
Milwaukee	40	—	—	12.00
West Allis	—	10	—	3.50
WYOMING:				
Sublet	3	1	—	1.25
Skupaj	415	96	5	1 \$158.10
	Rednih	Dual.	Izjem.	Letnih
Znamk na roki 1. sept.	456	70	949	29
Prejeli od stranke	2000	1000	—	
Skupaj	2456	1070	949	29
Razpečanih tekem meseca	415	96	5	1
Na roki 30. sept. 1929.	2041	974	944	28

Tajništvo J. S. Z.

NAJVEĆJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskom, Hrvatskom, Slovaškom, Češkom, Poljskom, kateri tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

ZADRUŽNA BANKA

Ljubljana, Jugoslavija,

V LASTNI HIŠI, MIKOŠIČEVA CESTA 13, BLIZU GLAVNEGA KOLODVOVA, SE PIRPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKES POSLE, ZLASTI:

- sprejema denar za hranilne vloge ali za tekoči račun proti najboljšemu obrestovanju.
- posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.
- posreduje v vseh gospodarskih zadavah hitro in po ceni.

Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se naključi na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., istočasno naj se Zadružno banko o tem obvesti in naroči izplačilo. Naš upravni zastopnik za Ameriko je Joseph Menton, 15824 Normandy Ave., Detroit, Mich. Obračajte se nam.

Obračajte se v vseh bančnih posilih za staro kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

Pesni poezije, igre.
Angleške knjige socijalne in znanstvene vsebine.

ROMANI, POVESTI, ČRTICE IN OPISI.

Albrecht Ivan, Srce, novele, vez. 50
Album slovenskih književnikov (urodil dr. Janko Siebinger), vsebuje opise in slike slov. književnikov iz Trubarja daje. Fina vezba. \$5.00

Andrejov Leonid: Piat zvona, no ele, vez. 45
Povest o sedmih občenih, posvečena L. N. Tolstemu, vez. 50

Archibald H. Sanin vez. 150
Avaz Vladimir in Teffi: Humoreske, groteske in satire, broširana 60

Barbuska H.: Ogenj, dnevnik dežetnje, povest iz svetovne vojne, vez. 1.25

Bog in teme: (ruski pisaniji) broš. \$1, vezana 1.25

Borinac P.: Svetober, povest iz konca enajstega stoletja, broš. 50

Bulwer L. E.: Poslednji dnevi Pompejev, I. in II. del, broš. 1.50

Broughs Edgar R.: Tarzan, sin opice, vez. 1.00

Tarzan v svet, vezana 1.00

Tarzanove živali, vezana 1.00

Tarzanov sin, vezana 1.00

Tarzanova mladost v džungli, vezana 1.00

(vseh pet knjig \$4.50)

Calco L.: Cerkvene mizi, povest iz sedanosti, broš. 75

Cankar Ivan: Podobe iz sanj, vezana 1.00

Cankar Ivan: Zbrane spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotika, izdaja 1899; Pesni 1892-1898; Vinjeti, vezana 2.00

II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, vezana \$2.00

III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikiča, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, vezana 2.00

IV. zvezek: Knjiga za luhomislene ljudi in Tuje, vez. 2.00

V. zvezek: Kralj na Betajnovi, Na klancu in Črtice, vezana 2.00

VI. zvezek: Ob zori, Življenje in smrt Petra Novljana in Hiša Marie pomočnice, vezana 2.00

VII. zvezek: Mimo Življenja, Črtice in novele ter Kritični spisi, vezana 2.00

VIII. zvezek: Rodilin Vrranko, Jara gospoda in Očetov greh 13.00

Cankar Izidor: Obisk pri slovenskih pisateljih in umetnikih, vez. 1.25

Čehov Anton P.: Sosedje 1.25

Chesterton G. K.: Četrtek, fantastičen roman, broš. 50

Chocholouski P.: Jug, zgodovinski roman, 616 strani, broš. 75c. vez.

Cigler Janez: Deteljica ali Življenje treh kranjskih bratov francoskih vojakov, broš. 45

Coloma Louis: Boy, roman, vez. 40

Coloma-Poljanec: Kraljica mučenica, zgodovinski roman, broširana 75

Concourt Ed. Da: Dekle Eliza, roman, broš. 50

Dickens Charles: Božična pesem v prozi, broš. 40

Dolemeck Hinko dr.: Zbrane spisi, broširana 50

The Difference Between Rich and Poor in the Courts

When Albert Fall, Sinclair and the two Doughneys were indicted, the reports said that "private arrangements" for bail had been made by the attorneys on both sides. They were not subjected to the humiliation of being arrested and landed in jail, to stay there until their friends could skirmish around and get bail.

We said in this column, on July 2, 1924: "When a poor man is indicted, he is immediately presumed by the old party officials to be guilty. He is arrested and thrown in jail. Sometimes he is allowed to telephone to his family and friends, and sometimes not. When they find out where he is, they hunt around for bail. Maybe they get it and maybe they don't. If not, he stays in jail until his trial comes on. Yes, there is no equality before the law in this country. If a person who is indicted happens to be rich, he is assumed to be innocent until proven guilty—which is quite proper and ought to be applied to all indicted persons. But the poor are assumed to be guilty unless they are proven innocent."

We also pointed out that the rich are able to hire the shrewdest lawyers to handle their cases, while the poor are unable to do so and often are without counsel altogether. But, we added: "The accused rich men are entitled to their day in court, and these remarks are not made because we are opposed to their having their day in court, for we are not, but to draw attention to the lack of equality before the law. This is one of the crying injustices which rightly cause discontent."

That was over five years ago. Did it take five years to bring those strikers at Gastonia to trial? Does it ever take five years to bring a poor and obscure man to trial?

There must have been a very strong case against Fall or he could not have been convicted under the circumstances; for his illness and his pitiful appearance in court were so clearly calculated to work upon the sympathy of the jury that the prosecution was unwilling to go on with the trial. We shall not be surprised if he never spends a day in prison, but he has been punished by public opinion.—Milwaukee Leader.

Nothing For Something

When stock gamblers make the basis of business tremble, the president is called upon to reassure the people that the foundation business is secure.

Why not stop the gamblers from monkeying with the foundation? Pass a law making it a crime to sell securities unless actual delivery of the same is made.

As for the little gamblers who got stung when the bears pulled the structure down, they are entitled to but little sympathy. If they had any sense at all, they knew it was bound to happen sooner or later. They were out to get something for nothing, and they got nothing for something.

Australia

The Labor landslide in Australia exceeded the fondest hopes of the party leaders and made James Henry Scullin, once an obscure editor of a small labor weekly, premier of the commonwealth.

Labor's victory is all the more surprising because of the overwhelming defeat sustained by the Labor government of Queensland last May after 15 years in office. Banking upon this defeat as an index of national feeling, Prime Minister Stanley Bruce and his Nationalist-Country party coalition launched an attack upon the federal compulsory arbitration system which has been in force in Australia for more than 25 years. The election shows that whatever may be the shortcomings of the system the voters of Australia do not want it abolished or transformed into an ineffective set of state judicial bodies as it would have been under the Bruce program. Mr. Bruce himself appears to have been defeated in his contest for parliament, and Labor has won a clear majority over all opposition parties.

Dispatches indicate that the treasurer of the new Labor government will be Ernest G. Theodore, former premier of Queensland and vigorous exponent of applied Socialism.

Our sympathy goes out to the conservative editorial writers in this country who for the last six years have been using Australia as a text for disquisitions upon the failure of Socialism.—The Nation.

THE HIGH COST OF KEEPING UP TO DATE

According to the press reports Aimee Semple McPherson, in her Detroit campaign in behalf of the Lord and ferns: the devil, spent 5 cents for newspapers and \$40.50 on beauty parlors.

Why that lavish expenditure for newspapers?

Jugoslav Federation and Its Branches in Action

be presented by our younger element.

A new branch has been organized in Newburgh, O., a suburb of Cleveland with 7 charter members. At the following meeting 6 more joined. The branch now has 13 members. There are now three active branches of Jugoslav Federation in Cleveland. — Prospect are also good for the re-organizing of our branches in West Park, as well as in Conneaut and Warren, Ohio.

Branch No. 1 of Chicago is growing. Twelve new members have been taken in during the past few months. A fine lecture — a travelogue was rendered to the members at the regular meeting in September by comrade Frank Zaitz, editor of Proletarec, and by comrade Donald J. Lotrich in English. The two branches recently held a very successful social for the benefit of Organization Fund of the Party. The net result was \$88.95 already received by the headquarters of the Federation.

Branches No. 114 and 115 of Detroit, Mich., will hold a mass meeting and dance on Sunday Nov. 10th. The meeting will be addressed by comrade Josef Owen who recently returned from an extensive trip in Europe. At the October meeting, comrade Gregory H. Prushek, noted Jugoslav artist delivered a lecture on art and artist in Jugoslavia. He also spent a couple of months in the old home land and other European countries during the summer. Both meetings were well attended by members and many sympathizers.

The dramatic season of branch No. 1 commenced last Oct. 27th. A three act play "The Darkness" an after war drama was presented by the local talent. The play was well presented, depicting the after effect of the great madness — World War in family life in the old country. — The singing choir gave us one selection and Mr. Jacob Muha its Conductor also sang. A large audience was present at the opening of the season. There are several more plays on the program for the season, one of which will be in English and will

celebrate its 20th Anniversary on Nov. 9th. with an extensive program. Twenty years is rather a short period, yet a long one for an organization of this kind. We hope that the celebration will be well attended and work planned for the future in that particular vicinity.

Branches No. 114 and 115 of Detroit, Mich., will hold a mass meeting and dance on Sunday Nov. 10th. The meeting will be addressed by comrade Frank Zaitz, editor of Proletarec, and by comrade Donald J. Lotrich in English. The two branches recently held a very successful social for the benefit of Organization Fund of the Party. The net result was \$88.95 already received by the headquarters of the Federation.

Our branches and local fraternal lodges that are affiliated with our Federation in Eastern Ohio, held a very successful Conference on Sunday Nov. 27th at Blaine, O. Another Conference will be held in Cleveland on Dec. 22nd. — The branches and lodges of Western Pennsylvania will convene on Sunday Nov. 24th at Canonsburg, Pa.

For the National Drive Fund our Federation has collected \$847.48 of which \$696.34 has already been forwarded to the Drive Headquarters in New York. We expected that fully \$1,000 will be raised before the Drive is closed.

A. F. of L. and American Fascisti

Progressive union men in Chicago and elsewhere are delighted with the slap that President Green took at the American Fascisti after its commander had plead for the Federation's support for militarism. They see it as an indication that the Legion has over-played its hand on the program decided upon a few years ago of lining up the union forces in an anti-working class position.

For the past four years the Federation has been attacking Italian Fascism as productive of the new industrial slavery which has made the wages of the Italian worker the lowest in Europe, while A. F. of L. conventions listened to commanders of the organization pledged to do in this country what the Italian Fascisti did. Commander Owlesley in 1923 said, "Do not forget that the Fascisti are to Italy what the American Legion is to the United States", and his boast has never been repudiated. Mussolini was invited to address the San Francisco convention of the Legion at a time when local mobs of Legion members were tarring and feathering organizers of the Farmer-Labor Party in the west, committing dozens of acts of violence to suppress free speech, causing peace speakers to be barred from colleges and women's clubs, and securing the discharge of teacher who expressed liberal or labor opinions.

When Commander Bodenheimer stated that the Legion was for "keeping America clean and pure" delegates who were residents of the Legion's convention cities recalled the "purity" which marked those gatherings. One, from Kansas City, recalled how the three days spent there had been one continual drunken orgy, with girls stripped and raped on the streets and thousands of dollars worth of property destroyed.

These convention actions and the mobbing were called to mind when Bodenheimer orated "this land of ours cannot be subjected to law violations."

It has been proved that the officials of the Legion have been used as catpaws for the chemical trust in defeating the ratification of the protocol prohibiting the use of disease germs and poison gas in war; and the charges have not been disproved that the Legion is practically run by military officers in active service and by agents of the war profiteers.

The wish constantly expressed among the union men interviewed was that this overt act of the Legion spokesman would indicate clearly enough the danger of the unions being linked in any way with the profiteers and lead to the breaking of the so-called "fraternal relationship".

PSYCHOLOGICAL MOMENT

"Grace seems to be very fond of music, doesn't she?"

"Yes, indeed. You'll always find her at the piano when her mother is washing the dishes."

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Beside the Chicago River at Madison Street towers the new and mighty Opera Building. Samuel Insull, the great utilities magnate, is really responsible for the new skyscraper. One gazing upon its straight lines of construction cannot help but admire it, as it is thinned into the sky. The building will house all of the equipment for operatic productions, while a vast portion of the space will be leased. Some of the finest and best talented vocal artists will present various epochs of past and present life. Quite a number of our people favor operas. They are real thrillers. Mr. Insull has been interested in the Chicago Civic Opera for many years. To prepare good acts and secure the services of real artists cost a lot of money. Operas in Chicago therefore were not making both ends meet. Yet a group of wealthy Chicagoans truly admiring opera for its full value kept the Opera Theatre doors open. We hope that the undertaking in its new location will prosper more favorably. Our friends should attend at every opportunity.

Branch No. 20 of J. S. F. held a successful juvenile concert and play last Sunday at their hall at 2250 Clybourn Ave. A good attendance was on hand to greet the youngsters who were playing on strings and other instruments and a number of them in one act comedy. Comrade Kokovich addressed the audience. — Our own John Rak, Jr., spoke in English.

Branch No. 20 of J. S. F. held a successful juvenile concert and play last Sunday at their hall at 2250 Clybourn Ave. A good attendance was on hand to greet the youngsters who were playing on strings and other instruments and a number of them in one act comedy. Comrade Kokovich addressed the audience. — Our own John Rak, Jr., spoke in English.

Do you think that prohibition is good for our people? Has it affected you in any way? Canada finds that government control is wanted by all but one of its provinces. Here in the U. S. they are still killing people for the possession of the pint. If details work out properly some of the younger comrades will debate on the question of temperance. Further details will be announced later.

After a careful check up we find that our Socialist Club Library has 76 different issues of English books for the young readers. If you care to read you can loan them at the office of Proletarec. Books will improve your vocabulary. It is the cheapest way of an education. We would like to see more of these in circulation.

Pioneer Lodge No. 559, S. N. P. J. is about to celebrate its 4th anniversary. Within four years they have secured 400 members which is reason in itself to celebrate. With but two months left to 1929 the lodge has had its best year. Some of its members have just returned from a visit to the St. Louis, Mo., lodge of the S. N. P. J., where the Spirit of St. Louis, the name of the lodge, celebrated its first anniversary. A most pleasing friendly feeling prevailed.

On the first changes made by the new Labor government of Australia was to abandon compulsory military training. Another recent decision returned several thousand union men to their old jobs, having been forced out by the previous administration. It is noteworthy in that the Labor government having the necessary ma-

FROM CONVICT SHIP TO POWER

By James Oneal

From a convict prison ship to the rulership of an empire within less than a century! That is the history of the British labor movement.

In the year 1833 farm laborers in the village of Tolpuddle organized a union in the hope of lifting their families out of the famine standard imposed by their exploiters with the aid of the government. They asked for an increase of a shilling a week. The constables seized the "Six Men of Dorset" and held them for trial on charge of "conspiracy".

In April, 1834, the six martyrs were marched aboard the British convict ship, Success, which sailed for Botany Bay. Confined to this hideous and unspeakable inferno, with fetters riveted to their legs, subject to constant floggings, these men with other unfortunate five months later landed in Tasmania. There they were placed in the chain gang to work in government quarries.

A few years ago the old convict ship was on exhibition in New York harbor. Visitors were shown the berths, each about five feet six inches square, the dimensions being insufficient for the men to lie at full length. There was the whipping post to which men were tied and brutally whipped, salt brine being rubbed into the bleeding wounds. Irons, chains, maces and instruments of torture abounded for the torture of the 240 unfortunates, half of whom died in this floating hell before it reached Tasmania.

A few years ago a monument was erected to the "Six Men of Dorset" in their native village. The British labor movement paid its homage to the convict laborers and then turned to the task of controlling the government that had sent them into exile.

These past few weeks have been historic. In London, Arthur Henderson, former iron founder's apprentice, summoned four powers to meet in London next January. In the United States, J. Ramsay MacDonald, son of a Scottish laborer, now premier of Great Britain, was conferring with the head of the most powerful government in the world.

Out of the convict ship, shaking its chains and having broken its shackles, the British labor party emerged. It marched into the very citadel of power. The iron founder's apprentice and the Scottish laborer who in 1834 were considered unfit to have the franchise are charged with the task of averting the calamity of war. Their names are on every newspaper and in this country all were eager to do honor to the former Scottish laborer during his visit.

Here is romance as well as history. For thousands of years it has been the privilege of landed nobles, aristocratic warriors, bankers and conservative statesmen to guide the destinies of nations. Time after time in the sad ages workmen have been summoned to the battlefield to fight in the quarrels of the ruling cliques. They left their bones on the battlefield while sorrow and privation were inherited by the women and children.

Now the spirit of the "Six Men of Dorset" comes to life in England and the party of the British working class summons four great powers to send their representatives to London. It is a long road from that convict prison ship to this London conference but it is one that is being traveled by the workers of all countries. Our British brothers have marched a little faster than other section of the army but the others will arrive in the years to come.

It is a great area in which we live. It forecasts the day when the humble folk of all nations will be in the seats of power. What is now happening was unthinkable 20 years ago. The unthinkable is now a reality.

It is now the task of the labor men who read this to do as our British brothers have done—break the political fetters that bind us to our masters and go forth to conquer power through our own party. Had we done this long ago an American MacDonald would be sending former apprenticed laborers to represent our will and needs when the great of the world assemble in London next January.

A LIE NAILED

When the British Labor party met in annual conference at Brighton, England, the capitalist press of the United States carried a report to the effect that the conference struck the word "Socialist" out of the name of the party.

It was a lie manufactured out of the whole cloth. The word "Socialist" never was in the title of the party; so how could they have struck it out if they had been so inclined?

And they were not so inclined. On the contrary, they made it clear that, despite the multitude of immediate problems the party and the Labor government have to handle, they are not going to forget the goal. The Labor government is carrying on its work in the spirit of Socialism. Herbert Morrison, minister of transport in the cabinet and chairman of the conference, said:

"Success is not spoiling us. We refuse to water down our final objectives. Let us be understood by everybody that the purpose of the Labor party is as much at ever to secure the conquest of our country for the people of our country, the conquest of the world for the workers of the world. We go forward to make material wealth the servant of mankind and not the master of mankind. We aim at a new society—the Socialist Commonwealth—and we aim at this society not merely that we may secure material betterment in the lot of the people; indeed we seek this material improvement, not as an end in itself, but as a stepping stone to the mental and spiritual regeneration of mankind."

"EQUAL"

On one page of a newspaper! At the top of the column, a long, headline story telling of an infant born as an immediate heir to \$4,000,000. At the bottom, a two inch story of a man out of work who committed suicide on the birth of his wife of twin babies. And it is said that America is a land of equal opportunities.

